

Ljudska PRAVICA

ORGAN KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

LETO VII., ŠTEV. 12.

8. OKTOBRA 1943.

CENA Lit 2.-

Živela domovina

Nobena stvar ni v teh dneh nevarnejša za uspeh naše narodno osvobodilne borbe kakor vrtoglavica od uspehov. Res je, doseženi so veliki uspehi, toda glavni sovražnik slovenskega naroda še ni uničen, on zbira svoje poslednje moči in je še sposoben zadati borečim se narodom marsikak težak udarec.

Po naši slovenski zemlji krožijo sovražniki, ki jim je glavni posel razširjati v ljudskih množicah paniko pred Nemci, dezorganizirati našo obrambo, prepričati slovensko ljudstvo, da se proti Nemcem ni mogoče boriti. Na drugi strani pa prav tako škodujejo slovenskemu narodu tisti dobronamerni ljudje, ki smatrajo, da bodo to sovražnikovo rovarjenje razbili s sejanjem iluzij, da je boj proti Nemcem že dobljen, da Nemci niso sposobni zadati težjih udarcev, skratka, ti ljudje smatrajo, da je danes njihova dolžnost, podcenjevati sovražnika.

Treba se je boriti proti prvim kakor proti drugim teorijam. Mi smo se dve leti borili na polovici slovenskega ozemlja proti nemškemu okupatorju, ko je bil še na višku svoje moči. In vendar smo zdržali in ohranili živo silo naše vojske. Sedaj že mesec dni naši borci na raznih sektorjih naših front bijejo nemške okupatorje, plenijo velike količine orožja in municije, prenašajo ofenzivne operacije na nova področja slovenske zemlje. No, na drugi strani je pa res, da bo sovražnik v prihodnjih tednih vsekakor poskušal okrepiti svoj pritisk na naše sile in izvajati kakršen koli resnejši uspeh. Razumljivo je, da bi lahkomišelnost podcenjevanje sovražnikove moči samo slabilo našo obrambo.

V teh dneh je treba mobilizirati vse sile slovenskega ljudstva. To mora biti odgovor na sovražnikove poskuse, zlomiti odpor slovenskega naroda. V tem smislu je treba razumeti vse odloke Osvobodilne fronte in vodstva naše Narodno osvobodilne vojske o splošni vojaški in civilni mobilizaciji na osvobojenem slovenskem ozemlju. Ves narod je v boju za svojo svobodo. To pomeni, da morajo biti v borbi proti sovražniku pravilno uporabljene vse ljudske in vse

materialne sile slovenskega naroda. To pomeni, da se morajo smatrati v častni službi domovine ne samo naši borci na frontah, ki zalagajo svoja življenja zanj, marveč tudi sleherni Slovenec v zaledju, ne glede na spol in starost. Prav tako je treba smatrati, da morajo naši sveti narodno osvobodilni borbi, obrambi naše svobode, naših dosedanjih uspehov služiti vsa materialna bogastva naše zemlje. Geslo: »Vse za fronto!« mora postati glavni cilj sedanjih dni za vsakega Slovenca. To je edini pravilni pogled na sedanji položaj in edino pravilni odgovor na nemške poskuse, da bi nam zadali nove udarce. Mi bomo mogli zavarovati naše dosedanje uspehe toliko, kolikor bomo znali mobilizirati sile ljudstva za aktivni odpor fašističnemu sovražniku.

To je prvi pogoj naših bodočih zmag. Ni nobenega dvoma, da je slovensko ljudstvo pripravljeno na te žrtve, ki ga vodijo k zmagi. To svojo pripravljenost izpričuje že tekom dveh let herojske borbe proti okupatorju. No, stvar vodstva naše narodno osvobodilne borbe je, da materialna bremena naše osvobodilne vojne pravično razdeli. Ne sme biti nobenih privilegijev, nobene protekcije in nobenega popuščanja tam, kjer je treba služiti skupni stvari svojega naroda. Stvar naše narodne oblasti je, da že v kali zaduši vse klice takih teženj. Naše narodno osvobodilno gibanje, ki je dve leti dajalo brezkončne primere požrtvovanja, junaštva in ljubezni do domovine, ne more in ne sme trpeti, da bi se v teh dneh, ko smo izbojevali prvi košček svobodne zemlje, kdor koli umikal splošnim obveznostim do svojega naroda in do domovine.

To je danes osnovna naloga vseh organizacij našega narodno osvobodilnega gibanja. V teh dneh je vse odvisno od naše aktivnosti. Sovražnik je silno oslabil. Dokažimo s konkretnimi uspehi našega dela na mobilizaciji slovenskega ljudstva, da smo mi prav v teh dneh do viška stopnjevali naše bojne sile.

Edvard Kardelj

Nova velika sovjetska ofenziva

Narodno osvobodilna vojska zmaguje na morju in na kopnem

RSJ, 6. oktobra. Vrhovni štab NOV in POJ je objavil naslednje vojno poročilo:

Naša mornarica je izkrcala prvo brigado I. hrvatskega zbora na otoku Lošin. Po dvodnevni bojih je otok popolnoma očiščen od sovražnika. Ujetih je bilo 250 sovražnih vojakov in oficirjev ter zaplenjena velika količina vojnega gradiva.

V Sandžaku so borci II. divizije zlomili srdit sovražnikov odpor in zavzeli mesto Prijepolje na reki Lim.

Predhodno so uničile železniško postajo in vse utrdbe na Rakeku. Za uličnih bojov na Rakeku so naši borci uničili en nemški tank, dva oklopna avtomobila in pet avtomobilov. Nemci so izgubili nad 150 mrtvih in ranjenih vojakov in oficirjev.

Začela se je največja ruska ofenziva

Moskva, 8. oktobra. Začela se je največji ofenziva Rdeče armade na sovjetsko-nemški fronti. Sovjetske čete so na več mestih prebile nemško obrambo na vsej fronti od Leningrada do Tamana.

Jugovzhodno od Leningrada je bila prebita nemška fronta v globini 15 km in je bilo zavzeto železniško križišče Kiriši.

Severno od Vitebska so sovjetske čete po dvodnevni bojih prebile nemške utrdbe v širini 25 km. Po zavzetju teh utrdb, ki so jih Nemci gradili dve leti, so sovjetske čete prodrle 25 km v globino in zavzele važno železniško križišče Nevel, ki spaja nemško osrednjo in severno fronto.

V Ukrajini so sovjetske čete na treh krajih prekorale Dnjeper, in sicer severno od Kijeva, blizu Perejaslavlja in pri Kremenčugu.

Na Tamanskem polotoku je bilo zavzeto zadnje nemško oporišče Taman.

Sovjetska letala so srdito bombardirala železniška križišča, letališča in skladišča pri Minsku, Gomelu, Melitopolu in Jalti na Krimu.

Zmagovita sovjetska ofenziva se nadaljuje.

Zmagovite borbe narodno-svobodilne vojske Slovenije

Naš dopisnik pri Glavnem štabu NOV Slovenije nam sporoča:

Junaške enote NOV Slovenije so v neprestanih trdih bojih z nemškimi trupami na vsej liniji od Samobora preko Ljubljane pa do Trsta, v Istri, na Goriškem, Gorenjskem in Štajerskem. V zadnjih dneh so naše edinice očistile ustaško utrjeno postojanko Stojdraga v Žumberku, ki jo je branilo 200 ustašev. Postojanka je bila zavzeta v teku ene noči, pri čemer je bilo ubitih in ranjenih okrog 50 ustašev, nekaj ujetih, ostalim je uspelo pobegniti. Naše trupe so zaplenile znatne količine težkega in lahkega orožja ter municije. Prav tako so naše slovenske enote pomagale XIII. hrvatski brigadi pri napadu na Plešivico v Žumberku, ki je bila v teku ene noči zavzeta, sovražna posadka v glavnem pobita ali ujeta, a zaplenjena velika količina orožja in municije. Na sektorju Brežic so naši borci zavzeli nemško utrjeno postojanko Kamnice. Istočasno so naše čete v lokalnih spopadih pri Javorju, Osredku, Kostanjevici itd. po-

Vrhovni komandant NOV in PO Jugoslavije tovariš TITO

V Črni gori so naši borci zavzeli Vilutr in Velimlje. Ofenzivne operacije naših borcev v Srbiji, Črni gori in Hercegovini se uspešno nadaljujejo.

Pri Sušaku in Splitu se bijejo boji krajevnega značaja. V srednji Bosni so borci XII. krajiške brigade in banjeluškega partizanskega odreda razbili nemško kolono in odred četnikov Draže Mihajlovića, ki so med Banjaluko in Kotorvariši poskušali prodreti na naše osvobodeno ozemlje. Pri spopadu je sovražnik izgubil okrog 70 mrtvih in ranjenih vojakov in oficirjev.

V Sloveniji se bijejo hudi boji okoli Rakeka in Divače. Našim enotam se je s pomočjo topništva posrečilo zavzeti nemško utrdbo Srnjak in so nato prodrli na Rakek. Medtem ko so se bili ulični boji na Rakeku, so dobili Nemci ojačenja v tankih, med katerimi so bili težki tanki tipa »Tiger«, in močan odred pehote. Zaradi tehnične premoči sovražnika so bile naše enote prisiljene k umiku z Rakeka.

bile okrog 15 Nemcev in jih več ranile. Naša težka artilerija je obstreljevala aerodrom Cerklje in mu prizadejala precejšnjo škodo. Z odločnim napadom so naše čete osvojile nemški utrjeni postojanki Dole pri Litiji in Vrhek pri Št. Janžu. V obeh postojankah so imeli Nemci velike izgube. V roke naših borcev je padla velika količina orožja in municije; zaustavljena in popolnoma razbita je bila nemško-belogardistična kolona, ki je poskušala iz litijske smeri ponovno prodreti na osvobojeno ozemlje.

Najtežje borbe vodijo sedaj naši borci na Primorskem in v Istri, kjer so Nemci dobili znatna pojačanja in poskušajo zadati našim četam težje udarce, zlasti pa ponovno obvladati železniško progo in ceste, ki vežejo Ljubljano s Trstom, Reko in Gorico. Doslej se Nemcem ta namen v bistvu ni nikjer posrečil. Zasedli so sicer začasno nekatere sektorje teh

komunikacij, toda nikjer jim ni uspelo, da bi zadali težje udarce živi sili naše Narodno osvobodilne vojske.

Naša Narodno osvobodilna vojska se v teh bojih vedno bolj jekleni, dobiva vedno nova izkustva, ki uče naše borce, kako je treba najpravilneje uporabljati orožje in z najmanjšimi žrtvami zadajati sovražniku najtežje udarce. Z vsakim dnem novih borb postaja naša Narodno osvobodilna vojska vse resnejša vojaška sila. Slovenski narod lahko z zaupanjem gleda na svoje junaške borce, ki že dve leti nosijo smrt njegovim sovražnikom in ki bodo sedaj — oboženi z modernim številnim orožjem — podesetorili svoje udarce.

NAJ ŽIVI TOVARIŠ TITO,
voditelj borečih se jugoslovanskih narodov!

Sinovi ljudstva

Kumunisti v borbi za novo slovensko domovino

Za hlapca rojen, za hlapca vzgojen, takšen je bil slovenski narod v nedavni preteklosti. Slovensko hlapčevstvo je prešlo v pregovor. Slovenec je krivil hrbtenico pred vsakomur in vsako njegovo zahtevo so tako imenovani »voditelji naroda« znali izpremeniti v ponižno prošnjo in gospodar je vedel, da je le od njega odvisno, ali jo bo izpolnil ali ne. Želja gospodarjev in »voditeljev naroda« je bila, da bi bil slovenski narod nesposoben za revolucionarno in ustvarjalno dejanje. In to željo so kar precej vzeli za resničnost, ko so temu narodu odrekali državnost in celo narodno samobitnost.

Tako je bilo v Avstriji. Tako je bilo, ko so se liberalci in klerikalci izmenoma šli »voditelje naroda«. Tako je bilo v stari Jugoslaviji, ko so se črnoglavi priganjači prelevili v podrepnike belgrajske čaršije in razvili zastave JNS in JRZ.

Do kraja izoblikovati in ovekovečiti hlapčevsko naturo slovenskega naroda, to je bil smoter protislovenske politike naših reakcionarnih strank v Avstriji in stari Jugoslaviji. Temu smotru naj bi ustrezale tudi npravstvene črte, ki so jih samozvani vodniki hoteli v slovenskem človeku razviti z vzgojo in primerom: poslušnost, hinavščina, svetohlinstvo, petolizništvo. Tak naj bi bil npravstveni lik »krepostnega« Slovenca, kakor so si ga zamišljali očetje današnje belo-plave garde.

Tako je bilo. In proti temu, da je bilo tako, so se puntali najboljši in največji duhovi v slovenskem narodu od Prešerna preko Levstika do Cankarja.

Tako je bilo, dokler se na Slovenskem ni pojavila Komunistična partija. Ob koncu prve svetovne vojne 1914—1918 je iz slovenskih delovnih množic izšla Komunistična partija.

Komunisti so bili od vsega začetka dediči tistega črnega gneva najboljših slovenskih duhov, tistega odpora proti sramotni slovenski resničnosti, kakršno je kovala slovenska reakcija, tistega odpora, ki ga je naš Župančič vlil v stihe:

„O domovina, kdor te ljubi zdaj,
ljubiti mora s črnim gnevom v duši ...“

Slovenskemu proletariatu je že Cankar napovedal, da bo na njegovih plečih slonela usoda slovenskega naroda. Ni je stranke na Slovenskem, ki bi bila po vsem svojem bistvu bolj ljudska, bolj narodna, bolj slovenska, kakor je Komunistična partija!

Prav zato, ker so komunisti s črnim gnevom v duši spremljali vsak korak in vsak protiljudski ukrep »držatovorne« JNS-arske in JRZ-jevske klike, so jih obdolžili brezdomovinstva, zakaj njihov patriotizem ni bil »patriotizem« tistega kroga, v katerem se je skotilo gnusno izdajstvo današnje belo-plave garde. Patriotizem komunistov kot predstraže delovnega ljudstva in kot zastopnikov življenjskih interesov ogromne večine slovenskega naroda je bil prav v tem, da so sovražili suženjsko preteklost in suženjsko sedanjost svoje domovine, da so se z vsemi silami borili proti peščici brezdomovinskih in protinarodnih eksploatatorjev, ki so pet in devetdesetim odstotkom slovenskega naroda odrekali domovino, njene lepote in bogastva, da so se neizprosno borili proti tistim, ki so narod in domovino vsak dan iznova prodajali, ju pred vsem svetom onečašali in sramotili. Toda prav tako, kakor so iz dna duše, s črnim gnevom sovražili dravobansko sramoto Žerjavov in Kramerjev, Korošcev in Natlačenov, tako so neizmerno ljubili lepšo slovensko bodočnost, se zanjo borili, trpeli in umirali. Komunisti so bili tisti, ki so ustvarili nov pojem slovenskega patriotizma, pristnega ljudskega patriotizma.

V znamenju novega, ljudskega patriotizma so komunisti vzgajali slovenski narod. Najprej so v delavskem razredu samem napovedali neizprosni boj vsemu, kar je ta razred oviralo v izpolnjevanju njegovega zgodovinskega poslanstva v slovenskem narodu.

»Narod je suveren in vsi narodi so enakopravni.« Tako je zapisal veliki Stalin in s tem samo podčrtal tisto resnico, ki jo je slovenskim komunistom zapustil v dediščino že Prešeren v svoji »Zdravljici«. V znamenju te resnice so se komunisti borili proti slehernemu polovičarstvu v narodnem vprašanju, proti narodni neenakopravnosti v stari Jugoslaviji, proti

izdajstvu narodnih in ljudskih interesov, za pravico slovenskega naroda do samoodločbe. Hkrati pa so se komunisti vselej odločno borili proti izkoriščanju slovenskih narodnih teženj v prid tujim imperialistom, v prid nemškimi in italijanskim fašistom.

V boju s policijsko-žandarmerijskim terorjem petokolonskih protiljudskih režimov so komunisti v stari Jugoslaviji vzgajali slovenski narod in ga pripravljali na odločilne dni. Medtem ko so pisuni reakcije kvasili o »dobrem, ponižnem in zvestem slovenskem ljudstvu«, je skozi vrste slovenskih ljudi že šel nov duh, katerega nosilec je bila Komunistična partija Slovenije. Tisoči so se uvrščali v vrste KPS, tisoči in tisoči so poslušali njen glas in šli za njim.

Vsa resnica komunistov pa se je razodela pred ljudstvom, ko je bilo pahnjeno v svojo največjo nesrečo, v aprilsko katastrofo 1941. Ljudstvo je na lastne oči spoznalo, kako močno se pri vseh reakcionarnih strankah razhajata beseda in dejanje. Računajoč z razmerami, z razkosanjem slovenske domovine, so reakcionarne stranke razpadle in se razčlenile, Komunistična partija Slovenije pa je ostala ena in enotna na vsem slovenskem ozemlju, a kot sestavni del ene in enotne Komunistične partije Jugoslavije na vsem ozemlju Jugoslavije. V najtežjih dneh njegove zgodovine je postala Komunistična partija Slovenije izdanemu in prodanemu slovenskemu narodu nositeljica njegovih narodno-osvobodilnih pobud. Iz nje so izhajale pobude, ki jih je slovenski narod v svoji ogromni večini spoznal za pravilne. Na njeno pobudo je zrastle in se razrastle mogočno vsenarodno

gibanje Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Nikdar v zgodovini slovenstva ni bila nobena stranka tako zvezana s svojim narodom, kakor je bila in ostala zvezana Komunistična partija Slovenije.

Stotine in stotine starih borcev Partije je dalo svoja življenja na oltar domovine, tisoči in tisoči najboljših sinov slovenskega naroda stopajo na njihova mesta, obnavljajoč in utrjujoč neločljivo zvezo med ljudstvom in Partijo.

Samo dve leti je bilo treba slovenskemu narodu prebiti pod novimi političnimi vodniki, pa se je njegovo nraštveno obličje izpremenilo, da ga ni več spoznati. Iz naroda-hlapca je postal narod-borec, ki je sam svoje usode kovač. To je dejstvo, ki ga priznava danes ves svet, prijatelji in sovražniki. In prijatelji in sovražniki hkrati priznavajo, da je to dejstvo treba pripisati ugledu in vplivu, ki ga med slovenskim ljudstvom uživa Komunistična partija.

Odkod ta ugled in vpliv? Odtod, ker se je slovensko ljudstvo prepričalo, da je Komunistična partija edina stranka, pri kateri se besede ne razhajajo z dejanji.

Komunistična partija je s svojim vzgledom že ustvarila nov lik slovenskega človeka, lik pravega sina slovenskega ljudstva, ki se poraja v boju za osvobodjenje in zedinjenje slovenske domovine v novi in demokratični Jugoslaviji. Ta novi slovenski človek bo gradil lepšo slovensko bodočnost in gospodaril na osvobojeni in zedinjeni slovenski zemlji.

Boris Zihert

Tov. Dimitrov o protinarodni politiki bolgarske reakcije

Znani voditelj bolgarskega ljudstva Georg Dimitrov je v moskovski »Pravdi« objavil članek z naslovom: »Kam gre Bolgarija«, ki ga objavljamo skoraj v celoti.

Ruski narod veže z bolgarskim narodom iskreno prijateljstvo, in to iz dveh vzrokov. Prvič: Bolgarija je svojo narodno svobodo dobila iz rok ruskega naroda. To dejstvo je povzročilo globoko in tradicionalno hvaležnost bolgarskega ljudstva napram ruskim narodom. Drugič: Bolgarski in ruski narod veže skupna usoda slovanskih narodov proti težnjam germanstva za izkoreninjenje Slovanov. Skupni interesi v borbi proti nemški nevarnosti so ustvarili sodelovanje med obema narodoma.

Po svojem osvobojenju je bolgarski narod videl v ruskem narodu zaščitnika svojih narodnih teženj. Ko je ruski narod likvidiral carizem in vzel svojo usodo v lastne roke, je proti njemu nastopil nemški imperializem, ki je videl v tem slovanstvu nevarnost, ter si skušal utreti pot proti Balkanu. Prodor Nemčije na Balkan je imel za posledico, da so se v Bolgariji ugnezdili nemški agenti, ki so zbrali okoli sebe najreakcionarnejše elemente. To pa je imelo za posledico, da je bila Bolgarija potegnjena v prvo svetovno vojno in sicer na strani Nemčije. Preko 150.000 onesposobljenih, 100.000 vdov in sirot, več tisoč beguncev in preko ene milijarde zlatih levov vojnih reparacij je stalo bolgarski narod to sodelovanje s kajzerjevo Nemčijo v prvi svetovni vojni. Narodni

interesi bolgarskega naroda so dobili s tem izredno težak udarec. Car Ferdinand je plačal svojo politiko s svojo krono ter je moral pobegniti v Nemčijo, kjer je dobival nemško pokojnino.

Ferdinand je odšel, toda položaj v Bolgariji se ni spremenil. Bolgarski narod ni bil sposoben prekiniti z nemškimi agenti. Ko je Boris postal kralj, je nadaljeval isto politiko in danes stoji Bolgarija na isti poti pred novo narodno katastrofo.

Ko je Boris stopil na prestol, je, naslanjajoč se na najreakcionarnejše elemente, izvršil prevrat vlade Stambolijskega ter prišel na stran nemške imperialistične politike. Tako je naredil iz Bolgarije nemškega vazala. Nemški agenti v Bolgariji so širili bajke, da Bolgarija v letu 1941. ni imela druge izbire, kakor da dopusti nemškim četam vdor, ker samo na ta način naj bi se ohranil mir v Bolgariji in na Balkanu.

Te bajke pa so bile razgaljene takoj, ko je vlada Sovjetske zveze sporočila bolgarski vladi, da se ne more strinjati z odločitvami bolgarske vlade v teh vprašanjih, ker taka politika ne vodi k ohranitvi miru na Balkanu, ampak prav obratno.

Bolgarija bi lahko preprečila vdor Nemčije na Balkan ter s tem rešila mir in koristi Bolgarije, če bi bolgarska vlada ta nasvet upoštevala.

Narodi Jugoslavije so bili pripravljeni, braniti se pred Nemcem, grška vojska je tolkla Italijane na albanski zemlji. Bolgarija bi takrat lahko obvaro-

vala svojo svobodo in nedotakljivost, če bi se naslanjala na svojo vojsko. Toda vladajoči bolgarski krogi so težili za tem, da se priključijo Nemčiji in da pušče nemškim četam vdreti v Bolgarijo. S tem so omogočili Hitlerjevimi bandam razbiti jugoslovansko in grško vojsko. To je bil največji zločin in izdajstvo napram Jugoslaviji in Grčiji.

Bolgarska vlada, ki je dovolila hitlerjevskim banditom vdreti v Bolgarijo, je s tem izdala bolgarske narodne interese. Burgas, Varna in cela vrsta drugih mest, med njimi tudi Ruščuk na Donavi, so sedaj v nemških rokah. Bolgarsko mornarico izkoriščajo Nemci za prevažanje svojih čet v borbo proti ruskiemu narodu. Bolgarski promet in bolgarska letališča uporabljajo Nemci. Tako so Nemci spremenili Bolgarijo v bojišče.

Toda ne samo to, Nemci so Bolgarijo do kraja oropali. Danes tudi pošiljajo v Nemčijo bolgarsko žito in poljedelske pridelke ter je vsota izvoza prekoračila že dvesto milijard levov. To je dolg nemške državne banke Bolgariji. To je dolg, ki ga dolguje Nemčija Bolgariji in ki ne bo nikdar plačan. Poleg tega pa mora Bolgarija vzdrževati še nemško vojsko in agente. Nemški priseljenci pri vsem tem še kupujejo hrano in jo po paketih pošiljajo v Nemčijo. Preko 65 od sto inozemskih investicij pripada Nemcem. To pomeni, da je Bolgarija spremenjena v nemško kolonijo, da je bolgarski narod postal suženj.

Če Bolgarija ni poslala svojih čet na sovjetsko-nemško fronto, je to samo zaradi tega, ker sta bila narod in vojska proti temu. Toda kljub temu Bolgarija igra vlogo Hitlerjevega žandarja na Balkanu. Car Boris je dal Nemčiji na razpolago svoje čete, ki danes na Balkanu nadomeščajo tiste nemške čete, ki so na vzhodnem bojišču, ki pa bi sicer morale biti na Balkanu. Bolgarski narod pa tolaži s tem, da si je Bolgarija zopet pridobila Makedonijo in Trakijo. Toda zato, ker si je pridobila Makedonijo in Trakijo, je zgubila svojo neodvisnost in ti dve deželi sta njeni le na zemljepisnih kartah, sta le pod začasno upravo Bolgarije.

Vlada Filova je proglasila 6 letnega Simeona za carja Bolgarije in se pri tem izgovarjala na bolgarsko ustavo. Bolgarsko ustavo pa je uporabila le to-

liko, kolikor je bilo to Nemcem potrebno. Bolgarska politična uprava se je bala, da bi v kakršni koli meri prišla v stik z narodnimi množicami, zato je vlada z vsemi sredstvi skušala nadaljevati nemško politiko.

S smrtjo carja Borisa je imela Bolgarija ponovno priliko, da se otrese nemške nadvlade. Po pogrebu carja Borisa je bilo na pritisk nemške delegacije sestavljeno regentstvo, ki je samo še zaostriло krizo v Bolgariji. Nikdar ni bil prepad med nemškimi agenti in bolgarskim narodom tako velik, kakor je

Rdeča armada goni nemško vojsko proti Dnjepru. To je povzročilo veliko krizo v nemškem taboru. Italija je kapitulirala ter je izvržena iz vojne. Vojna se približuje obalam balkanskega polotoka. Danes ali jutri bo lahko Balkan bojišče.

Bolgarski narod stoji pred dvema izbirama, ali da gre z Nemčijo, ali da prične s svojo samostojno politiko. Prva pot pomeni razrušenje in uničenje Bolgarije in propad bolgarskega naroda. Po drugi poti bolgarski narod more iti in vse kaže, da bi se to lahko izvršilo, če bi vojska in narod nastopila proti vladi. Razumljivo je, da ta naloga ni lahka, toda izvesti jo je mogoče. Agenti Nemčije pravijo, da bo Nemčija zasedla vso Bolgarijo, če bi se ta odtrgala od nje. Toda Hitler bo zelo težko dobil dovolj divizij, ki bi mogle v tem primeru nadomestiti izgubljeno vojaško moč na Balkanu, kaj šele, da bi mogel uspešno zasesti Bolgarijo.

Ni dvoma, da bi v tem primeru bolgarski narod in vojska dobila pomoč s strani Narodno osvobodilne vojske Jugoslavije in grških partizanov.

Ali pa vzemimo primer, da bi Hitler pričel celo z vojnimi operacijami proti bolgarski vojski. V tem primeru bo gotovo manj žrtev, kot če bi Bolgarija šla za Nemčijo v vojno.

Bolgarija ima torej popolno možnost svoje narodne rešitve. Sovjetska javnost je kljub sovražni delavnosti Bolgarije izkazala napram njej veliko potrpežljivost. Ruski narod, ki je v preteklosti preliv kri za osvobodjenje bolgarskega naroda, ima vso pravico, da Bolgarijo opozarja, vendar pa ima vsaka stvar svoje meje. O tem naj premišljajo Bolgari sami. Ruskemu narodu je bila usoda bolgarskega naroda vedno blizu...

Italijansko razsulo in »konspiracija«

(Od našega posebnega dopisnika.)

V sredo, 8. septembra smo dobili povelje, da se pretolčemo čez železniško progo. Poročila o položaju niso bila najugodnejša, ker so prejšnji dan beli postavili zasede, vendar je komandant vztrajal, da se četa prebije. Kar si naš junak Silas vtepe v glavo, to tudi izvrši, zato smo nastopili pot trdno prepričani, da bo šlo vse v najlepšem redu.

Okrog ene po polnoči smo prišli v nevarno področje železnice. Bilo je temno kot v rogu, da nismo videli niti koraka pred seboj. Pot je bila precej težavna, ker smo hodili po hribovitem terenu, sredi najgostejše hoste. Držali smo se drug drugega za nahrbtnike in kolona se je počasi pomikala naprej.

»Pst, tišina, pazi na korenine!« je neprestano pel ustni telefon.

»Je zveza?« je vprašal komandant in od zadaj je prihajal odgovor: »Zveza je.« Korakali smo tiho in previdno, da se je slišalo le lahno cepetanje čevljev po ilovnatem terenu. Tu in tam je zaškripala veja, ali se je sprožil kamenček in tedaj je Silas pridušeno zaklel ter ukazal najstrožjo tišino: hojo po prstih. Kolona je korakala skoro neslišno in srečno minila prvi bunker. Tik pred progo smo se nekoliko odpočili, nato pa prešli v zadnjo, najstrožjo fazo tišine. Pot se je spustila navzdol, med dehteča ajdova polja in zagledali smo temne obrise železniškega nasipa. Ko smo za trenutek obstali, je tišino presekal sva-rilen strel laške puške, s spodnje strani mu je odgovoril drugi. Kot bi trenil, smo se znašli na tleh in zavladala je grobna tišina. Usta sem imel strahovito

osušena, ko sem ležal na razmočeni, blatni stezi in čakal, kaj bo. Italijani so nas bili izvohali, vendar niso vedeli, kje smo in koliko nas je, zato niso več streljali. Plazili smo se naprej, tik ob nasipu in iskali ugodnega mesta za prehod. Progo so neprestano osvetljevali z reflektorji, vendar smo bili prepričani, da bomo znali izrabiti ugoden trenutek.

»Eden po eden na nasip, stopaj na hlode, ne na tir!« je dal povelje komandant. Že se je pognal prvi in stopil v sredo tira, ko nas je oblila luč in hajd spet na tla. Tovariš kar na progi, drugače ni šlo. Srce nam je zastajalo v silni napetosti, ko smo izbuljenih oči strmeli na kopico sredi proge. Trije, štirje trenutki — in pošastna luč je ugasnila. Treba je bilo izkoristiti situacijo. Naskočili smo nasip kot mravlje; vsi naenkrat smo bili na drugi strani. Nobene konspirativnosti, stopil si trdo, kamor koli, samo da pri-

deš čez. Po drugem pobočju smo se trkljali kot žoge v dolino. Akcija je uspela, manjkal ni nihče.

Sproščeno smo marširali v jutro 9. septembra. Uro počitka v stari kolarnici in spet naprej, da pridemo čimprej v brigado. Ko smo okoli 6. ure že precej izmučeni zmagovali poslednjo vzpetino, smo srečali kolono, ki je odhajala v dolino.

»Kam pa, tovariši?« je vprašal nekdo od naših.

»I, kaj še ne veste?...«

»Kaj...??«

»Lahi so snoči kapitulirali, gremo v Novo mesto,« se nam je zarežal politkomisar.

Spogledali smo se, neprespani, umazani in povaljani.

»Primojdunaj, takšne 'konspiracije' pa ne pomnim!« je smeje se pripomnil star borec in v očeh se mu je ukresal svetel plamenček.

Danes in pred petindvajsetimi leti

Moskva, 6. oktobra. 5. oktobra 1918 je nemški državni kancler princ Maks Badenski poslal amerškemu predsedniku predlog o sklenitvi premirja. To dejstvo je strlo odpor nemške armade. 19. novembra 1918 je nemška vojska kapitulirala. Vsekakor so ti zgodovinski spomini sami po sebi zelo važni. Še pred kratkim je nemška cenzura prepovedala govoriti o letu 1918. Toda današnji položaj je tak, da nemška cenzura ne more zadržati spominov na preteklost. Pred kratkim se je Göbbels v svojem govoru spomnil dogodkov, ki so bili v zvezi s kapitulacijo leta 1918. Tudi »Deutsche allgemeine Zeitung« se je ponovno vrnila na to pot, vendar pa dodaja, da se nemško ljudstvo noče spominjati leta 1918.

Jasno je, da so sedanji dogodki v marsičem slični dogodkom leta 1918. Ko je 5. oktobra princ Badenski prišel k amerškemu predsedniku s predlogom o sklenitvi premirja, ni tega storil brez vednosti nemške vrhovne komande, marveč na njeno zahtevo. Ludendorff je bil prepričan, da je Nemčija vojno izgubila, toda vojno je nadaljeval samo zato, da ne bi prišlo do popolnega zloma nemške vojske; z nadaljevanjem vojne je hotel prevariti nasprotnike, ohraniti najboljše kadre, s katerimi naj bi se izvršile priprave za drugo vojno.

Göbbels danes trdi, da Nemčija ne bo kapitulirala. V svojem zadnjem govoru je dejal, da je prepričan, da **še ni vse izgubljeno**. Njegov uradni list piše: **Še vedno imamo v rokah šanse za zmago**. To je že daleč od nekdanjih besed, ko so govorili, da je pobrta trdno v njihovih rokah in da Nemčija napreduje.

Čudna pa je nemška predstava o tem, kar se dogaja na fronti. Vsem je znano, da Rdeča vojska potiska Nemce na zapad. Znano je, da zavezniške armade ženo Nemce na sever. Znano je, da so zavezniške čete skupno s francoskimi četami, ki imajo pri tem največ zaslug, vrgle Nemce s Korzike v morje. Če vse to pomeni, da Nemčija napreduje, potem nas zanima, kako neki je, kadar se Nemčija umika. Rumunski listi so v tem najbolj iznajdljivi, saj so iznašli besede: »Nemčija vrši progresivno pomikanje nazaj.« Mi jim kar čestitamo k iznajdbi novih strateških izrazov.

Danes je berlinski radio omenil Göbbelsov govor, ko je dejal, da v Nemčiji ni opozicije proti vojni. Toda kako je moči tako izjavo vzporejati z dejstvom, da Göbbels obmetava s kamenjem vsakogar, ki ne verjame, da bo Nemčija zmagala. Zakaj brez obzora pred rednimi sodišči tisoče streljajo in pobijajo, ker ti ljudje ne verujejo v nemško zmago? Kako, da jemljejo glave ljudem, ki drugače mislijo? To je gotovo zanimiva izprememba.

Kaj je ostalo od nemške bliskovite vojne? Danes se Nemčija pripravlja na počasno vojno. Udarci Rdeče armade so v temelju spremenili strateško situacijo. Zavezniki so izkoristili spremembo v situaciji in prevzeli iniciativo v sredozemskem bazenu. Zato se Nemci boje proboja na zapadu. Nemškemu generalu Rundstedtu se je zato zelo mudilo pregledati posadke v Franciji. Hitler je hitro dopotoval v København, da bi tudi tam z najostrejšimi ukrepi uvedel svoj tako imenovani »novi red«.

Tako rešujejo, ne da bi mogli rešiti, svojo glavno nalogo: podaljšati vojno in odgoditi čas svojega zloma.

GLAVNI ŠTAB NOV IN PO SLOVENIJE

Dne 3. oktobra 1943.

ODREDBA

Po nalogu vrhovnega komandanta tov. Tita ustanovljamo na ozemlju Slovenije

VI. KORPUS NOV IN PO JUGOSLAVIJE

V skladu s tem odredjamo:

1. V sestav VI. korpusa NOV in POJ spadajo vse edinice XV. divizije NOV in POJ, XIV. divizije NOV in POJ in XVIII. divizije NOV in POJ.
2. Štab VI. korpusa NOV in POJ postavlja s posebno odredbo Glavni štab NOV in POJ Slovenije začasno, dokler ga ne imenuje vrhovni komandant tov. Tito.

Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Politkomisar:

BORIS KRAIGHIER, l. r.

Komandant:

ROZMAN FRANC, l. r.

V zaporoški stepi

Moskva, 6. oktobra. Poseben dopisnik »TASS« poroča:

Vas je do tal upepeljena. Vse so prebivalci morali zgraditi z lastnimi rokami, Nemci pa so jo do kraja uničili. Tedaj so po zaporoški stepi zašumele gardne zastave. Frontna črta se je premaknila h Kubanu. Toda borci po vseh krajih najdejo sledi nemških zastav. Dve leti mučenja, dve leti je žvižgal po Kubanu nemški bič, ki je gonil na delo starce in otroke. Jokale so matere, jokala so dekleta, odgnana v nemško suženjstvo. Ni moči preceniti nesreče, ki je zadela dekleta, predana na milost in nemilost nemškemu komandantom. Zadažali so strašne rane... Ljudstvo je prisiljeno delalo za nemško korist od ranega jutra do poznega večera. Tisoči in tisoči so bili odpeljani na prisilna dela v Nemčijo. Mnogi tisoči so poizkusili vse, da bi se izognili tej strašni usodi. 16 letno dekle Dorošenkova si je polilo noge s petrolejem in zažgalo...

Vlak je natrpan. Solze tečejo po licih mladih deklet. Kolesa vagonov monotono tolčejo. Mlada ukrajinska dekleta gredo na prisilno delo v Nemčijo. Z

mrkim obrazom opazujejo novo pot. »Vrni se, rdeči mornar, in maščuj solze svoje odpeljane sestre!«... Na tisoče in tisoče ljudi so rešile naše čete pred Nemci.

Neki oče je pripovedoval o svoji hčerki. Našla je letak, ki je bil vržen iz sovjetskega letala, in ga pokazala svojim tovarišicam. Gestapo, ki je za to izvedel, je aretiral njega in hčerko. Mučili so ju na najbolj strašen način. Slednjič so hčerko odpeljali v mestno klavnico, kjer so jo ustrelili in vrgli v jamo. Preko tisoč ljudi so Nemci zmetali v to jamo. Premoženje teh ljudi so oropali in odpeljali v Nemčijo. Tako se je dogajalo iz dneva v dan, polni dve leti.

Nekega dne je na mestnem kolodvoru stal nato-vorjen vlak s topovsko municijo. Nad vlakom se je pojavilo sovjetsko letalo ter odvrгло bombe. Bombe so zadele v polno. Dva dni so pokale granate in goreli požari. Porajalo se je upanje, da se približuje konec nemškemu nasilju. Kmalu nato so prednje straže prodrle v mesto. Nemci so v Zaporozju pustili ruševine in smrt. Toda Zaporozje se ni nikoli prodalo Nemcem.

Progresivni davek

Po pravici se je kmet v stari Jugoslaviji neprestano, a brezuspešno pritoževal nad davki. V odmeri davka je videl vso krivičnost prejšnjega političnega dela napram malemu delovnemu človeku. V odmeri davka je videl, da so bili stari zakoni in paragrafi le v korist bogatih, denarnih ljudi, revni pa so bili z njimi najbolj udarjeni. Prej višina davka ni rastla sorazmerno z višino premoženja in dohodkov; kdor je imel še enkrat večje dohodke kot drugi, ni plačal še enkrat več davka, ampak le za spoznanje več. Še večja pa je bila razlika pri tistih, ki so imeli dohodkov dvakrat, trikrat, štirikrat več.

V tej odmeri je s pravico kmet čutil, da prejšnji red in oblast ni bila oblast delovnega človeka, ampak le za ljudi, ki so si s to oblastjo na račun delovnega človeka krivično kopičili premoženje.

Pa ne samo to. V odmeri davka smo videli vso neenakopravnost med jugoslovanskimi narodi. Slovenija je bila sorazmerno veliko bolj obdavčena kot ostale pokrajine. Temu seveda nista bila kriva srbski kmet in delavec, ampak srbska in naša protiljudska gospoda: beograjska čaršija je videla, da od slovenskih reakcionarnih politikov lahko zahteva odmero veliko večjega davka za slovenski narod, kot pa so ga sami mogli odmeriti za srbsko ljudstvo. Zakaj? Zato, ker so bili naši politikanti pripravljeni sprejeti na svoj narod kakršno koli breme, samo da so ostali na vladi. Tako se je zgodilo, da so sprejemali večji

davek celo na industrijo, v kateri so imeli sami naložen svoj kapital. Zakaj to? Vedeli so, da bodo te svoje »izgube« načrpali iz delovnega ljudstva, če bodo ostali na oblasti.

Vse te muzike je danes konec. In med prvimi odloki, ki jih je izdala naša nova narodna oblast, je odlok o progresivnem davku, to je, kolikor več dohodkov imaš, toliko več davka boš plačal.

Naše delovno ljudstvo, naš narod lahko v tem vidi izpolnitev svojih davnih želj in odpravo starih krivic. S tem odlokom ni nikomur storjena krivica, odpravljen so le stare krivice napram našemu delovnemu človeku.

Prav ta odlok mora odpreti oči tudi najbolj zape-ljanemu Slovincu, ker lahko najbolj nazorno vidi, da je oblast Osvobodilne fronte oblast našega naprednega delovnega ljudstva. Osvobodilna fronta na oblasti ni s svojimi odloki udarila po veri, kot so to prorokovali belogardistični izdajalci, vera je ostala prosta. Udarila je po krivicah, ki jih je delala belogardistična in mihajlovičevska gospoda našemu delovnemu človeku.

Na dejstvih in dejanjih se učimo!

TOVARIŠI! Dopisujte v »Ljudsko pravico«! Organizirajte dopisništvo po vseh okrožjih in rajonih, po vseh divizijah in brigadah!

Navodila

civilnemu prebivalstvu za primer letalskega napada

1. Znak za prihod sovražnih letal bo v večjih krajih plat zvona, v manjših pa dva zaporedna strela iz puške. Prav tako se naznani konec nevarnosti.

2. V času alarma, oziroma ob prihodu sovražnih letal se strogo prepoveduje vsako beganje. Vsi prebivalci naj se mirno in disciplinirano umaknejo v najbližja zaklonišča ali pa na prosto, kjer iz zraka niso preveč vidni. Če te letalo zaloti na odprtem prostoru, se vrzi na tla ter lezi previdno

- do najbližjega zaklona (grmičevje, drevesa, jarek, gozd itd.), da te pilot ne opazi in da te ne poškoduje zračni pritisk ob eksploziji. V splošnem se prepoveduje zbiranje večjih gruč na odprtih krajih; če pa take gruče zaloti alarm ali prihod sovražnih letal, se morajo ljudje takoj razkropiti.
3. Avtomobilisti, motociklisti in drugi vozniki morajo ob prihodu letal takoj ustaviti svoja vozila, živino po možnosti izpreči in privezati, sami pa takoj oditi v najbližji zaklon. Za vsa vozila velja splošno pravilo, da si morajo ob vsakem pristanku izbrati prostor, ki ga letalo ne more opaziti (pod drevo, kozolec, gozd itd.).
 4. V krajih, kjer je pričakovati sovražnega napada, naj se v vsaki hiši določi hišni zaščitnik. Ta mora ob alarmu odrediti, da se povsod na stečaj odpro okna, da se zapro oknice (polkna), rolete pri trgovinah itd., da se zapre vodovod ter izklopi električni tok. Odredbam hišnega zaščitnika se morajo brezpogojno podrediti vsi hišni prebivalci. Pri vsaki reševalni akciji po napadu morajo vsi nuditi potrebno pomoč ter se popolnoma podrediti vodstvu glavne zaščite.
 5. Vse ranjence, ki so potrebni zdravniške pomoči, je treba po napadu takoj odpremiti v najbližnjo

sanitetno postajo.

6. Odreja se najstrožja zatemnitev od mraka do zore.
7. Civilno prebivalstvo naj se ne kreta v bližini vojaških in železniških objektov, ki so najbolj ogroženi po letalskih napadih.
8. Kdor opazi bombo, ki ni eksplodirala, mora to takoj javiti narodni zaščiti, ki bo nevarno mesto zastražila, dokler je vojaška komanda ne odstrani.
9. Tatvina in rop v času letalskega napada se kaznuje s smrtjo.
10. V krajih, kjer bo vojaška oblast razglasila še posebne odredbe za primer letalskega napada, se mora vse prebivalstvo podrediti tudi tem vojaškim odredbam.

Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Za Glavni štab narodno osvobodilne vojske in partizanskih odredov Slovenije — namestnik komandanta:

General JAKA AVŠIČ, l. r.

Za upravno komisijo za osvobojeno slovensko ozemlje — načelnik Odseka za zaščito civilnega prebivalstva:

Ing. FILIP KUMBATOVIC, l. r.

Nova in stara oblast

Naše slovensko ljudstvo je dobilo na osvobojenem ozemlju oblast v svoje roke. V čem je razlika med prejšnjo in sedanjo oblastjo?

Kmet je prej čutil v oblasti svojo sovražnico. V vsakem žandarju je videl svojega priganjača, v financarju svojega valpta, davčni uradi in uradniki so pomenili zanj le izžemanje, sodišče je bilo zanj sedež krivice. Vse je bilo narejeno tako, da je bil ogoljufan in prikrajšan, če se je le obrnil, krivica je bila navezana na krivico in tej verigi krivic ni bilo konca. To je bila stara oblast.

V čast in ponos si je naš človek štel, če je mogel to oblast ogoljufati. Ponosen je bil, če je pretental financarja, davkarja ali sodnijo: vedel je, da je pretental svojega sovražnika, pretental je nekoga, ki ni bil on in njegove sorte.

Ko nas je prejšnja protiljudska gospoda prepustila italijanskim in nemškim fašistom, tedaj se je našemu človeku ob takih »goljufijah«¹ zadovoljnost le še stopnjevala, ker je videl, da so novi oblastniki prav tako njegovi sovražniki kot stari, le še hujši.

Zakaj je bilo vse to?

Zato, ker je bil naš narod razdeljen na dvoje vrst ljudi, na oblastnike, ki so živeli od izrabljanja, in garače, delavce, kmete in podobne, ki so bili prikrajšani pri vsakem koraku. Vsa oblast, vse uredbe, paragrafi in uradi so bili tako narejeni, da so odjedali našemu delovnemu ljudstvu od vsakega grižljaja. Kmet, delavec in delovni inteligent niso bili tisti, ki so naredili to oblast in paragrafe, delali so jih drugi ljudje, ki so živeli na tuj račun.

Zato ni čudno, da je naš delovni človek sovražil ves prejšnji red, da je videl v oblasti svojega sovražnika, ne pa zaščitnika.

Prav je imel! Saj danes ve, kje se je zadnje čase zbrala vsa tista gospoda, ki je fabricirala te zakone, ki je pošiljala financarje na kmete, ki je nastavljala žandarje in policaje pred fabrike in delavske barake. Zatekla se je v London, pa ne vsa, ker se ni dalo. Mnogo jih je ostalo doma skupaj z ničvrednimi in zapeljanimi ljudmi, na katere se je ta protiljudska gospoda ves čas opirala. Ti so bili vsi skupaj do nedavnega pri Italijanih, sedaj pa so pri Nemcih, kar jih na Turjaku, Grčaricah in ostalih postojankah ni polovila naša narodna partizanska vojska. Borili so se ves čas proti delovnim množicam slovenskega naroda, enkrat s paragrafi in žandarji, drugič pa z orožjem v roki.

Prav je imel naš človek in razumemo ga, da se je boril ves čas proti tej oblasti, njegovo borbo pa dokončava danes naša partizanska vojska.

Toda danes si je slovenski narod ustvaril drugo oblast. To je naredil naš delovni človek, delavec, kmet in delovni inteligent. Naredil jo je za vse Slovence in za vse enako. Sedaj ne bomo na vsakem koraku prikrajšani, sedaj nam ne bo nihče odjedal od grižljajev. To je oblast slovenskega delovnega ljudstva in te oblasti ne sme nihče niti skušati goljufati, se ji izmikati ali izbegavati. S tem bi delali škodo le sebi, nikomur drugemu. Delavcu, kmetu, delovnemu inteligentu so v dobro vse današnje uredbe, za nikogar drugega niso. Tudi uredbe, ki nam danes narekujejo omejitve in odtegotanje, so za nas, nam v dobro jih je dala ljudska oblast. Danes je izmikanje tem odredbam in zakonom vsakomur v največjo sramoto, je zločin v škodo ljudski skupnosti.

Naše delovno ljudstvo, naš narod je v borbi za popolno osvoboditev izpod tujcev in domačih zati-

ralcev, zato mora vsakdo doprinesiti vse, kar se zahteva od njega. Le njemu je to v korist, v korist vsega slovenskega naroda, vsega slovenskega delovnega ljudstva.

Kdor danes izbegava mobilizacijo, kdor skriva svoje pridelke, kot jih je skrival pred tujcem Italijanom in starimi jugoslovanskimi oblastniki, kdor skriva vozove, ki jih rabita naša vojska in civilna oblast, ter podobno, ta podpira našo staro protiljud-

sko gospodo, ki sicer nima več oblasti pri nas, škoduje nam pa še vedno lahko, ta podpira našega poslednjega in najhujšega sovražnika Nemca. Čim bolj se kdo izmika novi oblasti našega naroda, tem bolj nam lahko škoduje prejšnja protiljudska gospoda, ki danes javno in tajno sodeluje s Hitlerjem. Škoduje tistemu, ki se izmika in nam vsem, ki se borimo za pravice našega ljudstva.

Še en dokaz nemške slabosti

Ljubljana, 3. oktobra.

Na ljubljanski tehnični srednji šoli visi slovenska zastava, a skozi odprto okno se sliši petje slovenske himne »Naprej zastava Slave«. Tu namreč stanuje belo-plava »domobranska vojska« generala Rupnika. Da uporabljajo ti izdajalci slovenskega imena slovensko zastavo in slovensko himno, temu se pač nihče ne bo čudil. To je edino, kar jim še preostane, če hočejo vsaj še nekoliko prikriti, da so se dokončno razvili v najostudnejšo tolpo gestapovskih izdajalcev.

Tem bolj pa je zanimivo pri tej stvari to, da so Nemci morali pristati na take dekoracije Rupnikove »domobranske vojske«. Pred dvema letoma so Nemci »enkrat za vselej« izločili iz spiska narodov ime slovenskega naroda. Vsi dobro vemo, kakšnemu nasilju in barbarskemu raznarodovanju je že dve leti izpostavljeno slovensko ljudstvo na štajerskem in Gorenjskem. Če so Nemci danes po dveh letih in pol uničevanja slovenskega naroda prisiljeni klicati na pomoč Rupnikove tolpe pod slovensko zastavo in slo-

vensko himno, tedaj je to pač znak njihove slabosti. Hitler je to pred licem vsega sveta priznal, da ni mogel zadušiti borbenega odpora slovenskega ljudstva, da je vse njegovo nasilje nemočno spričo enodušne volje slovenskega naroda, boriti se za svojo svobodo in neodvisnost. To je velik uspeh osvobodilne borbe slovenskega naroda.

Toda Hitler se je zmotil, če je mislil, da si bo z izdajalskimi Rupnikovimi tolpmi kakor koli pomagal. Tudi pozno priznanje slovenske zastave in slovenske himne ne bo nikogar preslepilo. Nasprotno, ono bo samo okrepilo prepričanje, da so Hitlerjevi dnevi šteti. Kar se pa Rupnikove belo-plave garde tiče, ji danes slovensko ljudstvo lahko s studom vrže v obraz: še te koncesije, ki vam jih je Hitler dal, da bi vas mogel uporabiti v borbi proti slovenskemu narodu, so posledice nezlomljive moči osvobodilne borbe slovenskega naroda. Redki so v zgodovini tako nizkotni primeri izdaje napram svojim lastnim narodom!

KRATKE VESTI

Louis Adamič o NOV in PO Jugoslavije. Kakor poroča radio »Svobodna Judoslavija« 2. oktobra, je znani ameriški publicist Louis Adamič napisal v listu »Post Meridian« članek pod naslovom: »General Tito vodi jugoslovanske partizane k novim zmagam.« V članku pravi med drugim:

»V preteklih tednih je sijajno delovanje Narodno osvobodilne vojske doseglo vrhunec. Ko govorimo o teh uspehih, ne mislimo samo na vojaške uspehe v Sloveniji, Hrvatski, Dalmaciji, Bosni in Črni gori, o katerih so poročali na prvih straneh vsi veliki časniki in vse radijske postaje, marveč poudarjamo tudi dejstvo, da se ti uspehi končno pravilno pripisujejo Narodno osvobodilni vojski pod poveljstvom Tita. Za Titovo vojsko je pravilna informacija prav tako velika zmaga, kakor so njene vojaške zmage.

Vse do zadnjega časa so razne partizanske akcije, ki so zelo mnogo pomagale zedinjenim narodom, pripisovali četnikom in njihovemu poveljniku Draži Mihajloviču, čeprav se Mihajlovič — in to je treba odkrito povedati — od oktobra 1941 ni boril proti državam osi. Mihajlovič je samo osrednja figura reklamne mistifikacije, ki jo vodi reakcionarna šovinistična klika jugoslovanske ubežne vlade in katere interese on v Jugoslaviji zastopa. Res pa je, da se v zadnjih

24 mesecih aktivni odpor proti državam osi vrši v Jugoslaviji pod vodstvom Tita, katerega bodo bodoči zgodovinarji ocenili kot enega največjih junakov druge svetovne vojne.

Demokratska javnost v deželi izreka svoje odkritosrčno zadovoljstvo, ker tisk velikih demokratičnih držav prinaša pravilne informacije o borbah Narodno osvobodilne vojske.

Sovjetski državniki — junaki socialističnega dela. Sedem sovjetskih državnikov je bilo te dni odlikovanih z visokim naslovom junakov socialističnega dela. Njihova zasluga je v tem, da so z uspehom premagali ogromne težave in omogočili zvišanje proizvodnje orožja, tankov, topov, letal itd., preskrbo Rdeče armade s hrano, obleko itd. Med odlikovanci so tovariši Molotov, Mikojan, Berija in drugi.

Protest kulturnih delavcev proti mihajlovičevskemu zverstvu. Umor znanega srbskega javnega delavca in zdravnika dr. Sime Miloševića, profesorja belgrajske univerze, ki je bil ubit skupaj z desetimi ranjenimi partizani, je izzval po vsem svetu ogromno ogorčenje in bo brez dvoma pospešil dokončno razkrinkanje mihajlovičevskih morilcev in izdajalcev pred svetovno javnostjo. Jugoslovanski umetniki so se v posebnem protestu obrnili na to javnost in obto-

žili osebno Dražo Mihajlovića kot odgovornega za to zversko dejanje. Protest so podpisali znani pisatelji, pesniki, slikarji, publicisti, igralci itd.

Izmenjava poslanikov med Zedinjenimi državami in Sovjetsko zvezo. Te dni je novi sovjetski poslanik v Zedinjenih državah tov. Gromikov izročil prezidentu Rooseveltu svoje poverilnice. Istočasno je novi ameriški poslanik v ZSSR g. Hariman izjavil dopis-

niku sovjetske agencije TASS, da je silno zadovoljen s svojim novim mestom, ker je že lani imel priliko obiskati ZSSR in priti v dotik z njenim ljudstvom. G. Harriman je lani ob svojem povratku iz ZSSR poudaril vzorno rešitev nacionalnega vprašanja v ZSSR in naglasil, da bo Sovjetska zveza imela odločilno besedo pri urejanju bodočih odnosov med narodi.

Zabavljivi napisi

Janko Slak

»Redna vojska« Draže Mihajlovića

Ko so plavi zbrali svojo vrsto,
je zaklel edini kaplar Krsto:
«...sunce, što ču, kad vojnika fali?
Kod nas svi su sami djenerali.»

Kratek žioljenjepis generala Rupnika

Unterm Kaiser hiess er: Leutnant LEO,
posle LAV ga zvaše narod ceo,
kot LEONE si sezul je škornje,
jetzt als LEO fängt er an von vorne.